

**FORSTSTYRELSENS BESLUT
FS 1686/2025**

**Regionala kvoter för jaktlicenser
på samernas hembygdsområde i kommunerna
Enontekis, Enare och Utsjoki samt Lapplands
renbeteslags område i Sodankylä kommun
1.6.2025–31.7.2028.**

Given i Helsingfors 17.4.2025

Beslut

Forststyrelsen har i detta beslut fastställt följande områdesvisa kvoter för jakt på statliga mark- och vattenområden som förvaltas av Forststyrelsen. Detta beslut upphäver det tidigare beslutet nr 1404/2022. De fastställda kvoterna ska iakttas vid beviljande av tillstånd och annat meddelande av jakträtt.

Enligt 9 § i sametingslagen (974/1995) ska Forststyrelsen förhandla med sametinget om alla vittsyftande och viktiga åtgärder, som på ett direkt och särskilt sätt kan inverka på bland annat samernas kultur eller deras ställning som ett urfolk. För att fullgöra förhandlingsplikten skall den behöriga myndigheten bereda sametinget tillfälle att bli hört och förhandla om saken. Enligt 4 § i sametingslagen (974/1995) avses med samernas hembygdsområde Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun. Förhandlingar om kvotbeslutet fördes mellan Forststyrelsen och sametinget 24.3.2025. Dessutom har ett skriftligt utlåtande om utkastet till kvotbeslut begärts av skoltarnas byastämman 14.3.2025 med stöd av 56 § i skollagen (253/1995).

Vid beredningen av kvotbeslutet hördes dessutom delegationerna för samernas hembygdsområde:, delegationen för Utsjoki 1.4.2025, delegationen för Enare 2.4.2025 och delegationen för Enontekis 3.4.2025 (39 § i lagen om Forststyrelsen). Delegationerna har bland annat i uppgift att handlägga ärenden som gäller en hållbar användning och skötsel av statens land- och vattenområden och de naturresurser som hör till dem (39 § i lagen om Forststyrelsen 234/2016). Delegationerna granskar dessutom årligen genomförandet av jakten i samernas hembygdsområde och behandlar centrala frågor som delegationens intressentgrupper anser nödvändiga att beakta i myndigheternas årliga områdesvisa planering av jakten. Vid beredningen av kvotbeslutet har Forststyrelsen dessutom hört Renbeteslagsföreningen 20.3.2025 om beröringspunkter i anslutning till renskötsel och jakt.

Tillståndskvoterna för jakt på småvilt i Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt i Lapplands renbeteslags område i Sodankylä kommun under tiden 1.6.2025–31.7.2028:

Sodankylä (Lapplands renbeteslag, tillståndsområde 3615 Lokka-Porttipahta)

Under hönsfågeljakten är högst 100 tillstånd/dygn i kraft samtidigt för hönsfågel. Maximalt är i genomsnitt 0,5 tillstånd per dygn/1 000 ha i kraft.

Enare (Tillståndsområdena 1606 Vätsäri, 1610 Hammastunturi, 1611 Kuttura och 1612 Tsarmitunturi)

Under hönsfågeljakten är högst 60 tillstånd/dygn per tillståndsområde i kraft samtidigt för hönsfågel. Maximalt är i genomsnitt 0,5 tillstånd per dygn/1 000 ha i kraft.

Enontekis, Utsjoki och Enare (Tillståndsområdena 1605 Näätämo, 1606 Kaamanen, 1608 Muotkatunturi, 1609 Angeli)

Under jakten på ripa är jakttrycket högst 1 jaktdygn/100 ha. När ripbeståndet är bra kan dock jakttrycket vara högst 1,5 jaktdygn/100 ha, med beaktande av att det genomsnittliga antalet jägare per dag under 10 dagar inte får överskrida gränsvärdet 1 jägare/1 500 ha. När ripbeståndet är litet kan jakttrycket vara högst 0,5 jaktdygn/100 ha.

Utöver de ovan nämnda regionala kvoterna kan småviltstillstånd som inte inkluderar hönsfågel säljas under jakttiden för hönsfågel. Antalet tillstånd får inte överstiga 20 procent av den områdesvisa tillståndskvoten för hönsfågel.

Före och efter hönsfågelsäsongen kan det högsta antalet tillstånd som är i kraft samtidigt vara:

- 190 tillstånd/dygn i Enontekis
- 420 tillstånd/dygn i Enare
- 230 tillstånd/dygn i Utsjoki

I hela området:

Innan den årliga tillståndskvoten dimensioneras och beslutet om de viltarter som kan jagas med jakttillstånd fattas ska områdets viltvårdsföreningar och Finlands viltcentral höras.

Jakt på älg och björn

Områdeslicenserna för älgjakt i området som omfattas av 8 § i jaktlagen avgörs utifrån lokala förhållanden, säkerhetsaspekter och årliga överläggningar med viltvårdsföreningarna. Om fler än ett lag jagar inom samma licensområde ska det i regel finnas minst 80–160 ha/jägare. För att möjliggöra ändamålsenliga jaktarrangemang kan ett lägre minimivärde användas vid behov. För att bevilja flera områdeslicenser för älg i samma område ska det finnas minst 1 000 ha

jaktareal/jaktag. Ett större antal hektar per jägare och sällskap än den fastställda kvoten kan vid behov användas t.ex. i sådana jaktområden där vägnätet är glest. I jaktområden med omfattande vägnät är jaktrycket jämnare och jakten kan koncentreras till olika delar av området för att undvika trängsel.

Om majoriteten av skyttarna i ansökan har sin hemort i en sådan kommun där de enligt 8 § i jaktlagen har rätt att jaga på statens områden, strävar man efter att i första hand skicka ansökan om områdestillstånd till kommunen i fråga, om det i den kommunen finns tillräckligt med statlig mark i förhållande till antalet lokala jägare.

Vid jakt på björn gäller samtidigt högst 1 tillstånd/1500 ha.

Motivering

Enligt 6 § i jaktlagen (615/1993) har markägaren rätt att bedriva jakt och bestämma därom, om inte något annat nämns nedan i lagen. Bestämmelser om jakt på statens områden finns i 6 kap. i jaktlagen. Enligt 44 § i lagen beslutar den myndighet som innehar området om utövande av jakträtt och viltvård inom statens områden med vissa undantag. För organisering av jakt inom statens områden som är i Forststyrelsens besittning fastställs områdesspecifika kvoter enligt 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen för de tillstånd och beslut som avses i 46 § i jaktlagen. Kvotbesluten bereds för tre år i sänder. Det finns två kvotbeslut för jakt, varav det ena omfattar samernas hembygdsområde och det andra övriga Finland.

De regionala kvoter som fastställts i kvotbeslutet gör det möjligt att under vissa förutsättningar överföra ett beslut om ett enskilt tillstånd på statens område enligt 46 § i jaktlagen till en tjänsteman vid Forststyrelsen eller en person som är anställd vid Forststyrelsen. Enligt 18 § 3 mom. i lagen om Forststyrelsen kan ett enskilt jakttillstånd också meddelas maskinellt och ett enskilt beslut kan fattas utan föredragning.

Jaktförmåner enligt särskilda grunder som beaktats i kvoteringen

Enligt 8 § i jaktlagen har en person vars hemkommun är i en kommun som enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) hör till landskapet Lappland eller Kajanaland eller i Kuusamo, Pudasjärvi eller Taivalkoski kommun, sådana de var den 31 december 2014, rätt att jaga i sin hemkommun på statsägda områden. Fri jakträtt beaktas i kvotbeslutet så att den sociala hållbarheten inte äventyras, dvs. att jaktområdena inte överbelastas och att jakten är säker.

Inom samernas hembygdsområde fästs särskild uppmärksamhet vid samernas rätt att utöva samekulturen. Jakt och i synnerhet snarfångst av ripa hör också till samernas traditionella kultur. Den till samekulturen knutna renskötsel beaktas i samband med planeringen av tillståndsjakten och i direktiven som regionala, kvantitativa begränsningar eller som begränsningar inskrivna i tillståndsvillkoren.

Tryggande av jaktens ekologiska och sociala hållbarhet

Syftet med detta beslut är att kvotera jakten så att den är ekologiskt och socialt hållbar samt att ovan nämnda specialrättigheter tryggas.

I detta kvotbeslut fastställs högsta antalet småviltstillstånd som är i kraft samtidigt för jaktåren 2025–2028 och grunderna för den årliga planeringen av ripjakten utifrån en färsk uppskattning av viltarternas bestånd. Med småviltstillstånd får hönsfågel, hare, sjöfågel och små rovdjur jagas. I kvotbeslutet fastställs dessutom de allmänna riktlinjerna och ramarna för organisering av älg- och björnjakt.

Jakten ska vara ekologiskt hållbar (20 § i jaktlagen) och hållbarheten tryggas i första hand med hjälp av jaktlagen och -förordningen. Vid jakt på statens områden ska man utöver ekologisk hållbarhet även beakta social hållbarhet, dvs. den övriga användningen av områdena, de författningsbaserade specialrättigheterna i anslutning till jakt samt samernas möjlighet att utöva sin kultur.

Om ett viltbestånd är hotat, kan jakten på viltarten i fråga förbjudas enligt 38 § i jaktlagen genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet för en begränsad tid inom hela eller en del av det område där arten förekommer. Syftet med förordningen är att skydda viltbestånden, och den berör såväl statens tillståndsjakt som den lokala befolkningens rätt att jaga enligt 8 § i jaktlagen samt privatmark. Forststyrelsen kan stöda förordningen genom att vid behov reglera jakten på en hotad art i tillståndskraven.

Genomförandet av kvotbeslutet och jaktens ekologiska hållbarhet följs upp genom att granska antalet jakttillstånd och de fångstmängder som beräknas utifrån fångstresponser. I uppföljningen av jakttrycket och fångstmängderna utnyttjas förutom Forststyrelsens egna uppgifter även forskningsdata från Naturresursinstitutet och information från Finlands viltcentral.

Björnjakt

Högsta förvaltningsdomstolen gav i oktober 2023 ett avgörande om besvär över undantagstillstånd som viltcentralen beviljat för beståndsvårdande björnjakt utanför renskötselområdet. Enligt avgörandet uppfylldes inte grunderna för beviljande av undantagstillstånd. I och med rättsavgörandena och förbudet mot verkställighet av beståndsvårdande björnlicenser som beviljats i Norra Karelen genomfördes beståndsvårdande björnjakt inte alls under jaktsäsongen 2024–2025.

Forststyrelsen förutspår en ökning av efterfrågan på tillstånd för björnjakt i renskötselområdet under jaktsäsongen 2024–2025 genom att dela upp statens områden inom renskötselområdet i fyra delområden. För dessa fastställdes en maximikvot för alla tillstånd som såldes. Vid beredningen av jaktarrangemangen hördes centrala intressentgrupper på ett heltäckande sätt (bl.a. Renbeteslagsföreningen, sametinget, områdets jaktvårdsföreningar, Finlands viltcentral, Finlands Jägarförbunds norra distrikt). I samband med beredningen konstaterades att arrangemangen för björnjakt på statens områden inom renskötselområdet hösten 2024–2025 inte nödvändigtvis är en permanent modell och att den kan ändras vid behov.

En expertgrupp som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet för att utveckla praxis för undantagstillstånd för stora rovdjur gav sin rapport i november 2024. Arbetsgruppen föreslog bl.a. metoder för att möjliggöra beståndsvårdande jakt på björn i Finland. Detta förutsätter ändringar i lagstiftningen och en uppdatering av förvaltningsplanen för beståndet, som man strävar efter att göra före jaktsäsongen 2025.

Eftersom regleringen av björnjakt för närvarande genomgår en förändring bedömer Forststyrelsen att det inte lönar sig att anteckna betydande ändringar i kvoterna för björnlicenser i kvotbeslutet. Såsom jaktsäsongen 2024–2025 visade kan Forststyrelsen vid behov genom eget beslut sälja färre tillstånd för björnjakt än kvoterna i detta beslut.

Älgjakt

Målet för dimensioneringen av älgjakt i kvotbeslutet är att förebygga ett alltför stort antal överlappande tillstånd i området. Ett för stort antal jaktlag och jägare inom ett jakttillståndsområde kan utgöra en säkerhetsrisk. Den fastställda kvoten 80–160 ha statlig mark/jägare är ett enhetligt kalkylmässigt minimum som fastställts för hela det område som avses i 8 § i jaktlagen och som kan frångås om de praktiska jaktarrangemangen så kräver. En sådan situation kan uppkomma till exempel då jaktlagen som jagar på statens mark också har tillträde till anslutande privata områden. I detta fall fördelar sig jägarantalet på ett större område än de statsägda områdena. I synnerhet inom samernas hembygdsområde kan det kalkylmässiga minimiantalet hektar inte som sådant tillämpas när områdestillstånd för älgjakt beviljas. Vid dimensioneringen av jakten ska man dessutom beakta renskötseln i området som samernas traditionella näring samt det glesa vägnätet i områdena. Därför tillämpas vid beslut om områdestillstånd i samernas hembygdsområde i praktiken arealkrav som är betydligt större per skytt och jaktsällskap än det

minimiantal hektar som anges i kvotbeslutet. Regleringen av uttaget på älgstammen sker genom jaktlicenser som beviljas av Finlands viltcentral.

Kvotbeslutets giltighetstid

Detta kvotbeslut gäller tre jaktsäsonger och upphör den 31 juli 2028. Tre år bedöms vara en period av sådan längd att det under perioden inte hinner ske sådana förändringar i samhället som kan påverka principerna för kvoteringen.

Bestånden av skogshönsfåglar och jakttider

Uppföljningen av hönsfågelbestånden i Finland sker huvudsakligen med hjälp av Naturresursinstitutets (Luke) vilttriangelinventeringar. Bedömningen av ripbestånden i fjällområdena i Övre Lappland har sedan 2008 grundat sig på linjeinventering med hjälp av stående fågelhundar. Bedömningen av ripbeståndet i övre Lappland görs i samarbete mellan frivilliga inventerare, Forststyrelsen och Luke. De frivilliga ansvarar för den inventering som Forststyrelsen koordinerar. Luke analyserar och rapporterar inventeringsresultaten. Inventeringen görs årligen i början av augusti på en cirka 200 km lång inventeringslinje av en 700-800 kilometer lång sträcka i tre kommuners fjällområden, Enare, Utsjoki och Enontekiö. Motsvarande inventeringsmetod används också i Norge och Sverige.

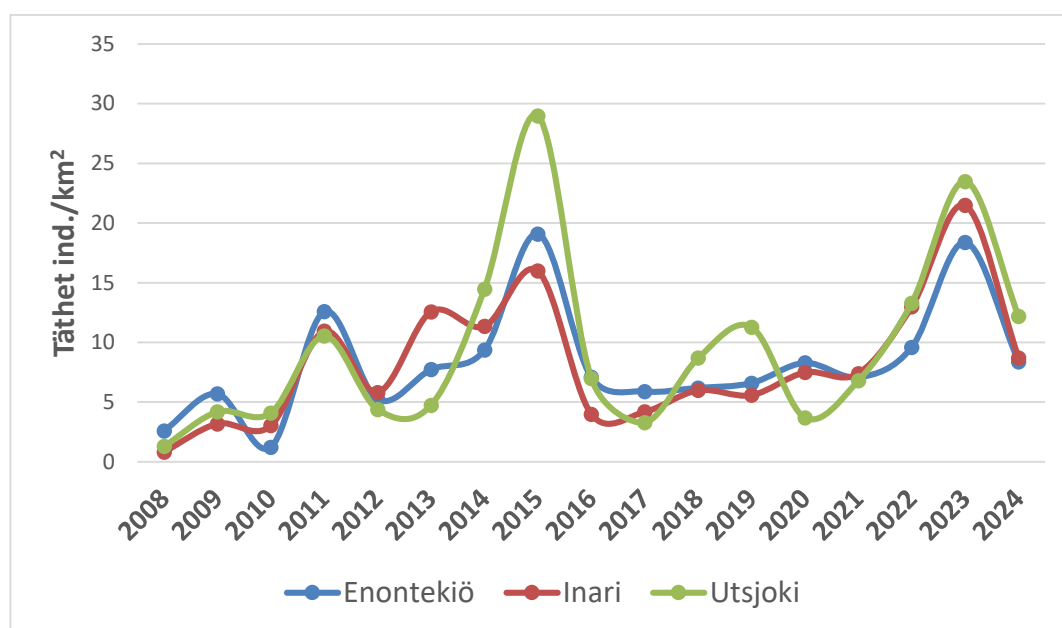

Bild 1. Riptätheten i Övre Lapplands kommuner 2008–2024. Källa: Naturresursinstitutets årliga rapporter om ripbeståndet i Övre Lappland.

Årliga variationer i beståndet är typiskt för ripbestånden i fjällområdena (bild 1). Under inventeringsperioden 2008–2024 har den kraftigaste variationen i beståndet förekommit i den nordligaste delen av Utsjoki kommun. Under den övervakade tidsperioden har topparna i beståndsvariationerna upprepats med fyra års mellanrum (2011, 2015, 2019 och 2023) och de har infallit samtidigt som topparna

i sork- och lämmelbestånden i Övre Lappland. I det rikliga ripbestånd i fjällområdet kan man alltså se samma cyklicitet på fyra år som i sork- och lämmelbestånden. Häckningsframgången för ripa är kopplad till den rikliga förekomsten av smågnagare i fjällområdena, eftersom rovdjur som livnär sig på sorkar och lämlar i större utsträckning får livnära sig på fåglars ägg och ungar i och med att beståndet av smågnagare minskar. I en omfattande undersökning har man konstaterat att den rikliga förekomsten av smågnagarbestånd också är kopplad till häckningsframgången för vadare som häckar i fjällområden (Lehikoinen m.fl. 2016).

Ripbeståndet i Övre Lappland har under inventeringsperioden varit som rikligast 2015 (täthet 21,5 ind./km²) och 2023 (täthet 21,4 ind./km²). Ripbeståndets rekordår har följts av två sämre år, varefter bestånden har börjat öka igen. Toppen 2023 följdes av att ripbeståndet halverades 2024 i hela Övre Lappland på grund av den svaga häckningsframgången. Tack vare det starka beståndet vuxna förblev ripbeståndet dock fortfarande nära medelvärdet på lång sikt (2008–2023) (Naturresursinstitutet 2024).

I ripbeståndet i fjällområdet kan man under inventeringsperioden (2008–2023) se en svag ökning som en långvarig utvecklingstrend. Jord- och skogsbruksministeriet har inte ansett det nödvändigt att förkorta jakttiden för ripa i Utsjoki, Enare och Enontekis kommuner efter 2010. Jord- och skogsbruksministeriet har i motiveringspromemoriorna till förordningarna om jakttiden för skogshönsfåglar under de senaste åren konstaterat att jakttrycket på ripa i sin helhet är litet i Övre Lappland, så därmed har det inte heller funnits ett behov av att begränsa jakttiden.

Ripbestånden i Sodankylä var svaga 2016 och 2017, då ripan hade fredats i Sodankylä och i hela Östra Lappland. Ripbeståndet ökade i Östra Lappland till en medelmåttig nivå 2018, och bl.a. i Sodankylä var jakttiden för ripa en månad (10.9–10.10) åren 2018–2020. Åren 2021–2024 har ripbeståndet i Sodankylä legat på en medelmåttig nivå under en lång tidsperiod, och under de senaste åren har ripa varit föremål för full jakttid (10.9–31.10) i Sodankylä enligt jaktförordningen.

I Forststyrelsens fyra tillståndsområden för småvilt i Enare (1606 Vätsäri, 1610 Hammastunturi, 1611 Kuttura och 1612 Tsarmitunturi) och i Lokka-Porttipahta tillståndsområde i Sodankylä är det möjligt att med Forststyrelsens hönsfågeltillstånd förutom ripa också jaga tjäder, orre och järpe. Utifrån resultaten av vilttriangelinventeringen ökade tjäderbeståndet i Enare från 2016 (2,4 ind./km²) till 2021 (5,0 ind./km²). Under de senaste åren har tjädertätheten i Enare sjunkit något, enligt vilttriangelinventeringarna var tätheten 3,9 ind./km² 2024, vilket dock fortfarande är högre än långtidsmedelvärdet (2,8 ind./km²) för tjäderbeståndet i Enare (1989–2024). I Lokka-Porttipahta tillståndsområde på Sodankyläsidan har tjädertätheten under de senaste sju åren förblivit stark och det årliga variationsintervallet för tjädertätheten är 4,9–6,1 ind./km².

Jord- och skogsbruksministeriet har inte efter 2020 inte begränsat jakttid för tjäder i Enare och Sodankylä. I Enare och Sodankylä har tjäder under de senaste åren i enlighet med jaktförordningen varit föremål för full jakttid på tre månader under höstsäsongen (10.9–10.12) och tjädertupp för en jakttid även i januari (10.1–31.1).

Under den långvariga granskningsperioden för vilttriangelinventeringar (1989–2024) har orre- och järptätheten i Enare i regel varit låg. Båda arterna förekommer redan i Enare vid de yttersta nordliga gränserna av sitt utbredningsområde. Orrebeståndet i Sodankylä har ökat från och med 2017. Tätheten av orre i Sodankylä jaktvårdsförenings område nådde år 2024 sin topp under en lång tid (1989–2024) 2024 och steg till 7,1 orrar per kvadratkilometer.

I kommunerna Enare och Sodankylä har orre från och med 2021 varit föremål för full jakttid på tre månader under hösten (10.9.–10.12) som möjliggörs av jaktförordningen och orrtupp även för en jakttid i januari (10.1.–31.1.) från och med 2022. I Enontekis och Utsjoki har det varit möjligt för ortsborna att jaga orre enligt jord- och skogsbruksministeriets årliga förordning under två månaders tid på hösten (10.9–10.11).

I kommunerna i Övre Lappland har jakttiden för järpe sedan 2021 varit en månad (10.9–10.10). År 2024 förkortades jakttiden för järpe från två månaders jakttid under tidigare år till en månad även i Sodankylä.

Tryggande av jaktens ekologiska och sociala hållbarhet

I detta kvotbeslut används jakttrycket som grund för dimensioneringen av jakten på ripa i fjällområdet. Jakttryckets gränsvärde för hållbarhet uppskattas vara tre (3) jaktdygn/km². Gränsvärdet grundar sig på forskningsrön (Willebrand & Hörnell 2001, Hörnell-Willebrand 2005, Willebrand et al.) och det har använts i regleringen av ripjakt på de svenska statsägda markerna sedan 2006. Ovan nämnda undersökningar har visat att jakttryckets begränsning till tre jaktdygn per kvadratkilometer håller ripans jaktdödlighet på en ekologiskt hållbar nivå på under 30 % per år.

För att trygga de kommunboende jägarnas andel begränsas antalet tillstånd som säljs årligen till 0,5–1,5 jaktdygn/km². Då överstiger inte den sammanlagda fångsten för kommunmedlemmarna och tillståndsjägarna gränsvärdet för hållbart uttag (30 % för ripa). I kvotbeslutet begränsas även kommunmedlemmarnas och tillståndsjägarnas sammanlagda antal jägare till ett medeltal på 1 jägare/1 500 ha. Detta gränsvärde grundar sig på tidigare studier om antalet dygn som kommunmedlemmarna använder för jakt på småvilt (t.ex. Kangas 2006, Niemi et al. 2009, Nykänen et al. 2014) samt på erfarenheter från tidigare år och på respons från intressentgrupperna om antalet jägare inom licensområdena. Målet med att begränsa antalet jägare som jagar samtidigt är att hindra alltför intensiv jakt i vissa områden och att beakta renskötseln i hela området.

Ripfångst och jaktbeskattning i kommunerna i Övre Lappland

Den sammanlagda årliga ripfångsten i kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki har enligt Naturresursinstitutets statistikdatabas varierat mellan 4 400 och 36 000 fåglar under 2008–2023 (bild 2). Den stora variationen återspeglar den för ripan typiska variationen i bestånden i fjällområdet. Den fångst som Forststyrelsens tillståndsjägare har fått under samma tidsperiod har varierat mellan cirka 2 800 och 6 300 ripor, och tillståndsjägarnas andel av den totala fångsten har på motsvarande sätt varierat mellan 15 och 40 %. Ripfångsten som Forststyrelsens tillståndsjägare har fått under hela granskningsperioden (2008–2024), med undantag av 2009, har motsvarat mindre än 5 % av ripbeståndet i tillståndsområdena. Jaktbeskattningen till följd av tillståndsjakt har således varit väldigt måttligt. Ortsbornas andel av ripfångsten i Övre Lappland är i genomsnitt cirka 70 % (Nykänen et al. 2014). Fångst av ripa med snara, vilket är traditionellt bland kommuninvånarna, utgjorde en gång i tiden cirka 50 % av den totala fångsten (Korhonen 2004), men aktiv fångst med snara har minskat klart under de senaste åren, särskilt i näringssyfte.

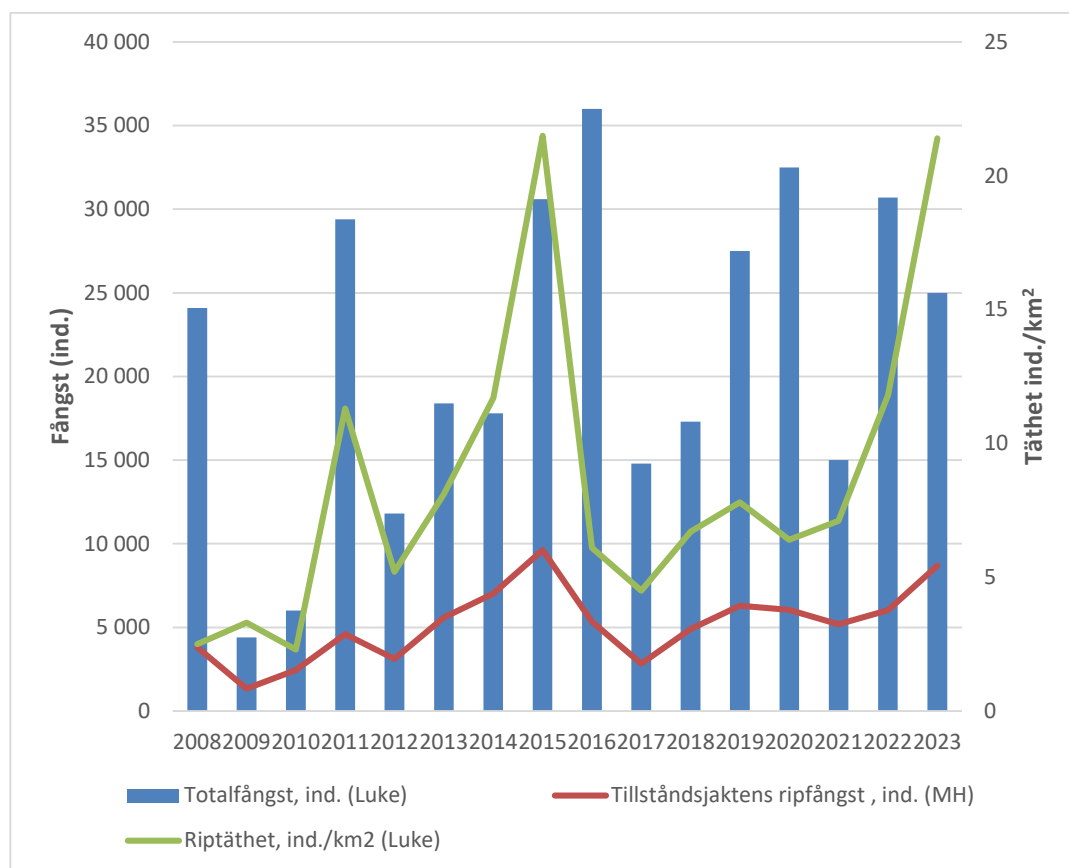

Bild 2. Sammanlagd totalfångst av ripa, tillståndsjaktens ripfångst och riptäthet i kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki 2008–2023.

Fångst av tjäder, orre och järpe i övre Lappland

Den sammanlagda fångstmängden av tjäder, orre och järpe i Övre Lappland har under 2018–2023 varierat mellan 1 900 och 7 700 fåglar. Tjäder har utgjort över

hälften av den totala fångsten. Tjäderfångsten har varit som störst 2020 och 2022 då den uppgick till över 4 000 fåglar.

Tabell 1. Fångstmängderna av tjäder, orre och järpe i Övre Lapplands kommuner (Enontekis, Utsjoki och Enare) 2018–2023 (Naturresursinstitutet 2025).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tjäder	2100	2700	4300	1200	4100	2100
Orre	700	600	800	400	2300	1100
Järpe	300	700	500	300	1200	800
Totalt	3100	4000	5600	1900	7600	4000

Icke-ortsbor har kunnat jaga tjäder, orre och järpe med Forststyrelsens hönsfågeltillstånd i fyra tillståndsområden i Enare (1606 Vätsäri, 1610 Hammastunturi, 1611 Kuttura och 1612 Tsarmitunturi). Tillståndsjägarnas sammanlagda fångst av tjäder-, orre- och järpe har varierat från 150 (2024) till 450 fåglar (2020) och för dessa arter är den årliga fångsten mindre än 10 % av den totala fångsten i Övre Lappland.

Tryggande av kvotbeslutets hållbarhet

Försäljningen av tillstånd enligt detta kvotbeslut genomförs årligen i två etapper. En del av kvoten släpps till försäljning i början av juni och en del sparas till den andra försäljningsperioden i slutet av augusti. Genom detta förfarande kan man beakta resultaten från vilttriangel- och linjeinventeringarna i juli–augusti och anpassa dem till försäljningen av tillstånd som är en väsentlig del av tryggandet av hållbarheten. Fördelningen av kvoterna mellan den första och andra försäljningsetappen kan variera regionalt. Fördelningen av kvoterna styrs inte genom detta beslut, eftersom dessa arrangemang inte ifrågasätter kommunmedlemmarnas rättigheter eller jaktens ekologiska eller sociala hållbarhet.

Försäljningsperioden i augusti avpassas årligen så att eventuella jaktbegränsningar eller -förbud som fastställs av jord- och skogsbruksministeriet kan beaktas i tillståndsförsäljningen. Om tillstånd har sålts under sommarens försäljningsperiod för en sådan tid och sådant område där jakt på skogshönsfågel förbjuds genom förordning, dras tillstånden in och pengarna som betalats för dem återbetalas.

Forststyrelsen har flera decenniers erfarenhet av dimensioneringen av jakten på statens marker. Specialsakkunniga inom jakt svarar för den årliga dimensioneringen inom ramen för kvotbeslutet. Arbetet genomförs med hjälp av viltplaneringssystemet. Tillståndsplaneringen är områdesspecifik och i dimensioneringen beaktas utöver variationen i hönsfågelstammarna också skogarnas struktur och lämplighet för jakt i området, dess övriga användning (bl.a. för turism och rekreation), utövandet av naturnäringar och renskötsel samt annan markanvändning. De regionala kvoterna definieras separat för varje jaktvårdsförening.

Kvoteringen för Lapplands renbeteslags område (tillståndsområde 3615 Lokka-Porttipahta) samt fyra tillståndsområden för småvilt i Enare kommun (1606 Vätsäri,

1610 Hammastunturi, 1611 Kuttura och 1612 Tsarmitunturi) avviker från de övriga tillståndsområdena i samernas hembygdsområde eftersom man med Forststyrelsens tillstånd kan jaga alla i dessa områden. Kvoteringen på dessa områden motsvarar det förfarande och den nivå som tillämpas på statens marker på andra håll i Finland.

Vid planeringen och dimensioneringen av jakten beaktas även den sociala hållbarheten. Med detta avses frågan om hur många jägare det går att placera i ett område utan att de stör varandra eller andra som rör sig i naturen. Denna dimensionering grundar sig på respons som erhållits under årens lopp om jakt som bedrivits vid olika tätheter. Dimensioneringen av den sociala hållbarheten är alltså empirisk och utförs områdesvis.

Beaktandet av renskötseln, som är en väsentlig del av samekulturen, vid planeringen av dimensioneringen av tillståndsjakten är en central fråga vid bedömningen av den sociala hållbarheten. Vid de överläggningar som föregick beredningen av kvotbeslutet har man speciellt skärskådat problemen mellan tillståndsjakten och renskötseln. Detta har beaktats i styrningen av jaktkunder där även företrädare för renbeteslagen själva deltar. Man försöker även beakta de frågor som sametinget framfört vid planeringen av hur jakten genomförs i praktiken.

Målet för dimensioneringen av älgjakt i kvotbeslutet är att förebygga ett alltför stort antal överlappande tillstånd i området. Ett för stort antal jaktlag och jägare inom ett jakttillståndsområde kan utgöra en säkerhetsrisk. Den fastställda kvoten 80–160 ha statlig mark/jägare är ett enhetligt kalkylmässigt minimum som fastställts för hela det område som avses i 8 § i jaktlagen och som kan frångås om de praktiska jaktarrangemangen så kräver. En sådan situation kan uppkomma till exempel då jaktlagen som jagar på statens mark också har tillträde till anslutande privata områden. I detta fall fördelar sig jägarantalet på ett större område än de statsägda områdena. I synnerhet inom samernas hembygdsområde kan det kalkylmässiga minimiantalet hektar inte som sådant tillämpas när områdestillstånd för älgjakt beviljas. Vid dimensioneringen av jakten ska man dessutom beakta renskötseln i området som samernas traditionella näring samt det glea vägnätet i områdena. Därför tillämpas vid beslut om områdestillstånd i samernas hembygdsområde i praktiken arealkrav som är betydligt större per skytt och jaktsällskap än det minimiantal hektar som anges i kvotbeslutet. Regleringen av uttaget på älgstammen sker genom jaktlicenser som beviljas av Finlands viltcentral.

Källor:

- Hörnell-Willebrand M. 2005: Temporal and spatial dynamics of Willow grouse (*Lagopus lagopus*). – Acta Universitatis Agriculturae Sueciae 2005: 53 (Doctoral thesis).
- Kangas, L. 2006. Metsäkanalintujen metsästys Pohjois-Suomessa. Metsästyskuolleisuus, metsästyksen valikoivuus ja kestävyys. Kala- ja riistaraportteja nro 378, Riistan- ja kalantutkimus.
- Korhonen, P. 2004. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2003. – Kala- ja riistaraportteja nro 326, Riistan- ja kalantutkimus.
- Lehikoinen A., Fraixedas S., Burgas D, Eriksson H., Henttonen H., Laakkonen H., Lehikoinen P., Lehtomäki J., Leppänen J., Mäkeläinen S., Niemimaa J., Pihlajaniemi M., Santaharju J. & Välimäki K. 2016: The impact of weather and the phase of the rodent cycle on breeding populations of waterbirds in Finnish Lapland. *Ornis Fennica* 93: 31-46.
- Luonnonvarakeskus 2024: Riekkokanta pienentynyt kaikissa Ylä-Lapin kolmessa kunnassa (verkkojulkaisu). [viitattu: 6.2.2025]. Saantitapa: <https://www.luke.fi/fi/uutiset/riekkokanta-pienentynyt-kaikissa-kolmessa-ylalapin-kunnassa>
- Luonnonvarakeskus 2025: Tilastotietokanta, riistasaalis (verkkojulkaisu). [viitattu: 6.2.2025]. Saantitapa: https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__06%20Kala%20ja%20riista__02%20Rakenne%20ja%20tuotanto__16%20Metsastys/5_Mets_saalis.px/?rxid=61ae8652-2a26-41c0-ab11-996566cbdb43
- Niemi, M., Nylander, E. & Korhonen P. 2009. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2008. Riista- ja kalatalous – Selvityksiä 20/2009. 32 s.
- Nykänen, A., Nylander, E. & Korhonen, P. 2014. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013. Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia ja selvityksiä 13/2014. 43 s.
- Willebrand, T. & Hörnell, M. 2001: Understanding the effects of harvesting willow ptarmigan *Lagopus lagopus* in Sweden. – *Wildlife Biology* 7: 205-212.
- Willebrand, T., Hörnell-Willebrand M & Asmyhr, L. 2011: Bag size is more sensitive to variation in hunter effort than to variation in willow grouse density. – *Oikos* 120: 1667 - 1673

Lagrum Lagen om Forststyrelsen (234/2016) 18 § ja 39 §
Jaktlagen (615/1993) 6 §, 8 § och 20 §
Sametingslagen (974/1995) 9 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med detta beslut kan söka ändring genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol såsom därom föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Besvärсанvisning bifogas.

Verkställighet av beslutet

Detta beslut kan verkställas även om det överklagas. Myndighet hos vilken ändring söks kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

Motivering: Verkställandet av beslutet gör det möjligt att delegera jakt- och fiskedirektörens beslutanderätt i fråga om jakttillstånd (18 § 3 mom. i lagen om Forststyrelsen), vilket är en väsentlig förutsättning för att tillståndsförsäljningen ska kunna genomföras. Genom beslutet säkerställs dessutom en hållbar användning av viltresurserna efter att det tidigare kvotbeslutet har upphört.

Delgivning av beslut

Delgivning av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt fram till 31.5.2025 på Forststyrelsens kontor i Uleåborg (Veteraaninkatu 9, 90130 Uleåborg), Forststyrelsens serviceställe i Ivalo (Sairaalantie 3 B, 99800 Ivalo) och Forststyrelsens naturum i Övre Lappland i Siida (Inarintie 46, 99870 Enare) samt på Forststyrelsens webbplats www.eraluvat.fi och www.metsa.fi. Framläggningen av handlingen kungörs på Forststyrelsens webbplats samt i följande tidningar: Helsingin sanomat, Lapin Kansa, Kaleva, Kainuun Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus och Hufvudstadsbladet.

Vesa Ruusila
Jakt- och fiskedirektör

Ahti Putaala
Ledande expert på jakt